

Questionariusz

L. 5/937

o sprawie badania środowiska — ciąg dalszy

Nazwa miejscowości Craszyn (obwód szkoty 2-kl)

I. Najstarszym budynkiem w Craszynie jest cerkiew. W kronice cerkiewnej zanotowano, że w r. 1799 była stara drewniana cerkiew, kryta gontami wartości 25 florenów, a nikt w tym roku nie pamiętał o jej powstaniu.

W roku 1874 wybudowano nową mурowaną cerkiew, która kosztowała 1800 florenów, za staraniem księdza Ładyżynskiego. Skąd parafia dostała pieniądze i kto był budowniczym — nie ma żadnej wzmianki w kronice. Przed wybuchem wojny światowej — za staraniem ks. proboszcza Jęzka Flamerańskiego postawiono w cerkwi „ikonostas” który dotychczas jest jedynym, w dobrym stanie utrzymany, okrasą.

Na malowidła pastuguje na uwagę wymalowany na ścianie południowej obraz Włodzimierza Wielkiego. Nie ma również w kronice wzmianka rezbiana ściany „ikonostasu” ale starsi parafianie opowiadają, że był to rezbian samouk.

Śród innych budynków pastuguje na uwagę przydrożna kapliczka w linii skosobistej linii.

Kapliczka mурowana o fundamencie kształtu osmioboku, o dachach oskłonowych i jednym oknie, pokryta blachą, mieści w sobie obraz Matki Boskiej Nieustającej pomocy. Kapliczka to pochowano około roku 1900. Na tym miejscu stał dawniej drewniany krzyż. Fundatorem tej kapliczki był właściciel tego gruntu Józef Fal, który doświadczył się wreszcie do Ameryki, przystąpił do rozbioru pieniędzy, aby postawić na tym miejscu kapliczki. Kapliczka to opiekują się rodzina smartego. W pierwszych latach, w miejscu mają przy świetle świec wotywki śpiewała pieśni do Matki Boskiej. Od kilku lat już tego nie ma.

II. O bogactw naturalnych wależy wymienić ropę naftową. Obecnie czynnych jest 4 szyby naftowe.

2
W jednym miejscu wykryto pasmo węgla kamiennego na powierzchni ziemi. Czy są tam większe pokłady - nie wiadomo, bo nikt tym się nie interesuje.

W minieratorów jest tylko piaskowice, którego w miejscu używa się na fundamenty pod budowę chat i do budowy piwnic.

III. Organizacji społeczno-osiwiatowych w tutejszym ośrodku nie ma żadnych.

IV. Istnieje tylko czytelnia Prosiwity, a praca w niej ogranicza się tylko do czytania prasopisma.

V. W organizacji gospodarczych na tym terenie jest tylko kooperatywa spoiwowa, która dostarcza artykułów i potrzeby, a także i innych w miarę zapotrzebowania. W powodu braku odpowiednich sił w paragrafie - kooperatywa to raczej chybi się do upadku - to przenieść się do dworca.

VI. Taką formą kooperatywy jak i przy czytelnicy Prosiwity jest meliorna biblioteka o dziełach mniej wartościowych. Czytelnictwo na ogół słabe. Przyjima i czyta książki tylko grupa starszej młodzieży. Starsi wolą posłuchać gazet.

W firmie gospodarczych prenumeruje się 3 egz. Płomni. W gazet czytane są „Nowe Seta”, „Hromadskij Holos”, „Narodnia Sprawa”.

VII. Prace wieś prowadzi gospodarcze w dobrym stanie. Do miasta powiatowego Leska odległość wynosi 10-11 km. Droga z Crasyna do Leska jest bardzo licha, utrudniona w czasie wiosennych roztopów i jesiennych deszczów. Do Lanoka odległego 17-18 km prowadzi szosa i kołyz.

Polacy z tego ośrodka chodzą do kościoła do Porocia drogą polną. Odległość wynosi 5 km.

W powodu braku lasów w najbliższej okolicy, w powodu dość znacznej odległości rzeki od wsi i w powodu braku oddzielnych mieszkań - miejscowości nie bardzo nadaje się na miejsce wypoczynkowe. Karmienie należy, że ludność prawie nie wie uprawia warzyw, a owoców jest bardzo mało. Ludność chciałaby uprawiać letników, gdyby tylko były odpowiednie warunki mieszkaniowe.

G. Lobyska
p. mer. sekret

Kierownictwo Szkoły
w Crasynie
L: 101/38

Crasyn, dnia 31. XII. 1938r.

Ciąg dalszy kwestionariusza w sprawie badania środowiska

Nazwa miejscowości: Crasyn /częściowo/

1. W dolnej części wsi był dawniej dwór p. Lepkowskich, który w czasie wojny światowej został zupełnie zniszczony. Na tym miejscu obecnie znajduje się tylko przyczajony dom. Jedyną pozostałością z dawnego pałacu jest kaplica św. Jana, w której figurę Pana Jezusa i św. Jana są kreowane w obramieniu fontań jakiegoś wiejskiego księdza. Kaplica jest jeszcze dobrze utrzymana, tylko figury są bardzo zniszczone. Dawa kaplica nie jest pod opieką konserwatora wojewódzkiego.

2. W tym roku przy badaniach tutejszej gleby inżynierowie wykryli pokłady wosku ziemnego. Jednak sprawa ta nie budzi jeszcze większego zainteresowania.

3. W tutejszym środowisku istnieją następujące organizacje społeczno-oświatowe: T. S. L. Lwiązek Strzelecki i Ochotnicza Straż Pożarna.

T. S. L. liczy	35	członków
Lw. Str.	26	"
Ochot. Str. P.	18	"

T. S. L. prowadzi prace oświatowe, bibliotekę, kursy policerskie im. H. Stassica i konkursy dobrego czytania. W Lwiązku

4
Strachem jest prowadzone Wychowanie Prywatelskie i Wychowa-
nie Fizyczne. Ochotnicza Straż pożarna prowadzi także swe
wyszkolenie. Działalności wszystkich tych organizacji jest aktyw-
na.

4). T. S. L. posiada własny dom ludowy im. Stola-
na Asmyka, w którym mieszczą się szkoła, sala do zabaw
i świetlica T. S. L. Przy przelazie T. S. L. istnieje Lespół amators-
ki teatr ludowego. Działalność domu ludowego jest aktyw-
na.

5). Na tutejszym terenie nie istnieje żadne organiza-
cje gospodarze.

6). Czytelnictwo wśród miejscowej ludności stoi dość
wysoko. Dwa mieszkańców korzystają z Herbrowej biblioteki
T. S. L. Głównie tego czytane są te prasa i pisma: "Instrowany
Kurier Czerwony", "Nasza Praca", "Gazeta Gwolińska", "Głos"
"Przypodobienie Polnicze".

7). Przez wieś biegnie szosa i prowadzi linia kolejowa
Lagóra - Łupków. Do miasta powiatowego - Lesko jest 8 km dro-
gą, polną. Dogodne połączenie z miastem powiatowym sławoni
kolej. Do najbliższego kościoła jest 3 km, który znajduje się w
Porazin.

8). W planiej miejscowości są doskonałe tereny pastwisk
sknie. Przez wieś przepływa rzeka Osława, a wokół porożają
się na górach lasy świerkowe. Wieś ma warunki turystyczne
i wypoczynkowe. Miejscowa ludność pod tym względem nie
okazuje zbyt dużego zainteresowania, jedynie kilka młodzieży z ka-
palem uprawia sport parciarski.

Lofia Niemcowa
pauca. kier.